

Jaarverslag Adviesraad Sociaal Domein Ede 2019

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van de Adviesraad Sociaal Domein Ede. In dit jaarverslag beschrijven we onze activiteiten en geven wij een financiële verantwoording over 2019.

De Adviesraad Sociaal Domein Ede (ASDE) adviseert het college van burgemeester en wethouders over het Sociaal Domein. Dit doet de adviesraad zowel gevraagd als ongevraagd, maar altijd vanuit het perspectief van de inwoners. Het sociaal domein omvat:

- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo)
- Participatiewet
- Jeugdwet

Daarnaast vooral in 2019 relevant:

- Vanaf medio 2019 is de ASDE ook nauw betrokken geweest bij de ombuigingen in het Sociaal domein.
- Cliëntervaringsonderzoek. In 2019 heeft de ASDE het proces van totstandkoming van dit onderzoek nauwgezet gevolgd en hierbij ook advies gegeven.

2. De ASDE

De Adviesraad Sociaal Domein Ede geeft advies namens inwoners van Ede en is betrokken, deskundig en onafhankelijk. De leden nemen op persoonlijke titel deel aan de adviesraad. Zij vertegenwoordigen dus niet een vereniging, stichting of bedrijf. De adviesraad is daarmee niet gestoeld op belangenbehartiging, maar baseert zijn adviezen altijd op gesprekken met individuele inwoners en diverse cliënt- en maatschappelijke organisaties. Het doel is om inwoners als partners te betrekken bij ontwikkelingen in het sociaal domein. De Adviesraad Sociaal Domein bestaat daarom uit leden uit alle lagen van de Edese samenleving en zij hebben allemaal op hun eigen manier kennis en ervaring op de diverse terreinen.

De ASDE adviseert het College bij de besluitvorming over beleidsvoorstellen. De adviezen worden ook ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad. De ASDE adviseert over alle onderdelen van de beleidscyclus (dus ook over de uitvoering). Op deze manier draagt de ASDE bij aan de doorontwikkeling en verbetering van de dienstverlening in het sociaal domein. De ASDE is daarin zowel partner van inwoners als van het gemeentebestuur.

3. Hoe werkt de ASDE?

De adviesraad komt in principe één keer per maand bijeen, vaker als dat nodig is. Dan worden alle lopende en nieuwe zaken besproken en de taken verdeeld. De leden van de adviesraad hebben gesprekken met inwoners, belangengroepen en met medewerkers van de gemeente. De gesprekken kunnen belangrijke signalen en knelpunten opleveren, die de ASDE mee kan nemen in haar advisering.

De adviesraad werkt vanuit de visie dat het perspectief van de inwoner altijd centraal staat en dat daarbij integraal wordt gekeken. De volgende waarden staan centraal:

- Toegankelijkheid
- Zelfbeschikking en zelfregie
- Partnerschap en gelijkwaardigheid
- Integraliteit
- Veiligheid en vertrouwen
- Flexibiliteit
- Solidariteit en wederkerigheid
- Continuïteit

De ASDE werkt heeft de verschillende thema's verdeeld over werkgroepen. Deze werkgroepen onderhouden contacten met inwoners en instanties voor zover deze betrokken zijn bij de thema's van de werkgroep, de werkgroep bereidt adviezen voor, die vervolgens in de voltallige ASDE worden besproken. De werkgroepen zijn:

- Participatie en Inkomen (voorheen Dienstverlening en communicatie)
- Wmo / sociale basis
- Jeugd
- Ombuigingen/transformatie
- cliëntervaringsonderzoek

In 2019 heeft de ASDE kritisch gereflecteerd op de eigen werkwijze en stappen gezet met als doel:

- Deskundigheidsbevordering;
- Eigen werkwijze duidelijk structureren;
- Uitgangspunten ASDE helder vastleggen.

Het is in de loop van 2019 steeds gebruikelijker geworden, dat de ASDE vanaf de start van de beleidscyclus probeert invloed uit te oefenen op het gemeentelijk beleid. Dit wel onder de voorwaarde dat de rol van de ASDE duidelijk is en dat de onafhankelijkheid van de ASDE gewaarborgd blijft.

4. Gesprekken College

In 2019 heeft de ASDE drie maal overleg gehad met de vier wethouders die direct betrokken zijn bij het sociaal domein. Dit was op:

- 7 maart 2019
- 29 mei
- 9 december

5. Presentatie ASDE voor gemeenteraad

Op 5 september heeft de ASDE een presentatie verzorgd voor de gemeenteraad van Ede. Er was gelegenheid om vragen te stellen en uit te wisselen. De bijeenkomst is door een groot aantal gemeenteraadsleden bijgewoond.

6. Gegeven adviezen in 2019

De adviesraad heeft in 2019 8 adviezen gegeven. Voor het geven van de adviezen was door de ASDE een beoordelingskader opgesteld. Daarbij heeft de ASDE vooral gelet op de manier waarop de inbreng van inwoners vanuit enquêtes of consultatie terugkomt in het voorgenomen beleid van de gemeente en of er goed zicht is op de behoeften en wensen van bewoners voor wat betreft het voorgenomen beleid.

De ASDE heeft over de volgende onderwerpen advies gegeven:

- Wmo abonnementstarief Wmo – 21 januari
- Ambtelijk horen – 22 februari
- Ombuigingen – 7 maart
- Vervolgadvies ombuigingen sociaal domein – 22 mei
- Jeugdbeleidsplan – 1 mei
- Reïntegratieverordening Participatiewet – 8 mei
- Handhavingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ – 14 oktober
- Advies en aanvullend advies op conceptverordening Wmo en Jeugd - 6 november

7. Leden van de Adviesraad

De ASDE bestond in 2019 uit de volgende leden:

- Monique Jongerius (voorzitter) tot mei 2019
- Leny Oosterbaan (voorzitter vanaf 1 mei 2019)
- Güray Bozkurt
- Ries Brouwer
- Jef Dorpmans
- Willemijn Dubbeldam (tot 1 december 2019)
- Klaas Hidding (tot 1 december 2019)
- Margot Hordijk
- Alet van Leeuwen
- Johannes van der Poel
- Mark Top (tot 1 februari 2019)
- Georgette Wever (vanaf 1 juli 2019)
- Gerard Verbeek (vanaf 1 juli 2019)

8. Externe ondersteuning en scholing

Lid van de Koepel Adviesraden Sociaal Domein

Lid van Zorgbelang

9. Werkgroepen

9.1. Werkgroep Sociale Basis /WMO

Centrale vraag voor de werkgroep Sociale Basis is: Is de sociale basis in Ede sterk genoeg en kunnen kwetsbare inwoners de voorzieningen in de nulde lijn vinden en maken zij hiervan ook gebruik? Zijn de professionele organisaties voldoende op de hoogte van de nulde lijn en is de communicatie van de gemeente hierover adequaat? Is de rol en de verantwoordelijkheid van de

gemeente wel duidelijk? Hoe is de ondersteuningsstructuur van de sociale basis? Hoe worden inwoners, vrijwilligers en informele organisaties ondersteund om een sterke sociale basis te realiseren? Maar ook: hoe functioneren de sociale teams, ook straks na de transformatie?

Bij het zoeken naar antwoorden op deze vragen hebben de leden van de werkgroep hun eigen netwerk geconsulteerd om zo een reëel beeld te krijgen van de Edese situatie en wat daarbij het effect is van het lokale beleid. Deze netwerken bestaan uit individuele burgers, informele organisaties en formele partners uit het maatschappelijk middenveld. Denk daarbij aan organisaties als Malkander, de gebiedsmanagers, Netwerk Dien je Stad, Present, Tot Uw Dienst, Koplopers, Sportservice en het Diakonaal Platform Ede. Er is ook veelvuldig en structureel overleg geweest met de ambtenaren van de gemeente, met als doel om in een zo vroeg mogelijk stadium suggesties en bevindingen aan te dragen voor het te ontwikkelen beleid.

Andere thema's waar de werkgroep zich mee bezig houdt zijn:

Laagdrempelige ontmoeting (LDO). Dit is in Ede ambitieus opgepakt. Helaas kwam dit project in 2018 stil te liggen en een doorstart lijkt moeizaam vorm te krijgen. De ASDE is bang dat vrijwilligers die actief bij de LDO betrokken wilden zijn, door het langzame proces een motivatieprobleem gaan krijgen.

Onafhankelijke cliëntondersteuning. De werkgroep volgt de ontwikkeling hiervan en richt zich daarbij vooral op de (ongeorganiseerde en informele) ondersteuning ten behoeve van een brede doelgroep op alle terreinen van het sociaal domein. Wat komt er van de invulling terecht? De ontwikkeling van de onafhankelijke inwonerondersteuner (OIO, voorheen OCO) heeft in 2019 geleid tot een gunning voor de uitvoering aan Stimenz.

Maatschappelijke opvang, de toegang hiertoe is nu de verantwoordelijkheid van de gemeente. Het aantal daklozen in onze gemeente neemt toe, met regelmaat zijn er daklozen die in de bossen slapen. Wat doet de gemeente?

Eenzaamheid, dit thema is ook in Ede een speerpunt. Maar wat is eenzaamheid en hoe kan dit voorkomen worden? Wat is de rol van mantelzorgers en hoe ondersteunt de gemeente Ede mantelzorgers?

Wat opvalt, is dat de continuïteit en zichtbaarheid van (betaalde) werkers voor de inwoners erg belangrijk is voor het gebruik van de voorzieningen in de nulde lijn. Om van het maatschappelijk middenveld draagvalk te verkrijgen voor visie en uitvoering, is een transparante communicatie en duidelijkheid over rol en verantwoordelijkheden van de gemeente minstens zo belangrijk. Continuïteit in bemensing in de uitvoering en bij beleidsontwikkeling binnen het gemeentelijk apparaat is dus van groot belang.

9.2. Werkgroep Jeugd

In 2019 heeft de werkgroep Jeugd zich, naast het geven van advies, vooral beziggehouden met het verwerven van informatie uit de praktijk. Daarvoor zijn werkbezoeken afgelegd bij verschillende jeugdzorginstellingen en zijn er gesprekken gevoerd met professionals (sociaal team/maatschappelijk werkers). Ook hebben werkgroepleden verschillende externe bijeenkomsten bijgewoond in

het kader van kennisverbetering en uitbreiding van het eigen netwerk. De bijeenkomsten van Zorgbelang in Arnhem (over onder meer eenzaamheid en de rol van de adviesorganen in de veranderende wereld van burgerbetrokkenheid) en Maatschappelijk Netwerk Ede waren voor de werkgroep van grote waarde. Er is ook regelmatig contact met de Edese Jongerenraad geweest.

Door de tekorten bij de gemeente ontstond de noodzaak voor ombuigingen. De tekorten zijn voor een groot deel veroorzaakt door de toegenomen kosten voor jeugdzorg. De werkgroep Jeugd is met regelmaat in gesprek geweest met de betrokken ambtenaren over het Jeugdbeleidsplan, dat in 2019 gelanceerd is. In die gesprekken heeft de ASDE zorgen over de voorgenomen ombuigingen, vooral op het gebied van jeugdzorg, met de ambtenaren gedeeld. Het gaat daarbij onder meer om mogelijke toename van de wachttijd voor het verkrijgen van hulp. Ook vragen noodzakelijke bezuinigingen in het sociaal domein van de gemeente om voorkeur te geven aan behandelingen of zorg met lagere kosten. Het overleg tussen werkgroep en de ambtelijke staf verliep aanvankelijk wat stroef, maar na goed overleg met de wethouder zijn van beide kanten verbeterpunten voor de samenwerking doorgevoerd. Dit heeft geleid tot een structureel overleg (vier keer per jaar) met de leden van de werkgroep en de ambtelijke staf.

Bijeenkomst inwoners

Op 30 oktober is een discussieavond gehouden waarbij het thema 'Oog voor Jongeren' centraal stond. Een dertigtal deelnemers met zeer verschillende achtergronden konden worden verwelkomd. In aanwezigheid van de betrokken ambtenaar is na een vijftal presentaties een groepsdiscussie gehouden. Presentaties door: De Schakel over een project voor basisschoolkinderen die niet optimaal kunnen functioneren; Schulphulpmaatje over de begeleiding van jongeren met hun schulden; Stichting Ede Sociaal Belang over het werken met jongeren aan hun toekomst; Buurtgezinnen over het zoeken naar steungezinnen om een gezin in de buurt te ondersteunen; Youth for Christ over hun mobiele ontmoetingsplek. De informatie die uit deze discussies is verkregen is weer teruggekoppeld naar het ambtelijk apparaat en wordt door de werkgroep gebruikt om zijn visie te verbreden.

9.3. Werkgroep Dienstverlening en communicatie / Participatie en inkomen

De werkgroep Dienstverlening en communicatie is medio 2019 verder gegaan als werkgroep 'Participatie en Inkomen', omdat deze naam de lading beter dekt.

De werkgroep heeft zich in 2019 gericht op de volgende onderwerpen:

Verdere ontwikkeling Werkracht

Centrale vragen zijn hierbij: Lukt het inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt om weer mee te doen?

Is meedoen hetzelfde als betaald werk? Wat gaat goed, waar ervaren inwoners nog 'hobbels' en belemmeringen? Hoe gaat de gemeente om met inwoners, voor wie arbeidsparticipatie erg lastig of misschien zelfs onhaalbaar is? Voor wie is beschut werk een betere optie en heeft de gemeente zicht op inwoners, die voor beschut werk in aanmerking komen?

Statushouders

De werkgroep volgt ook de manier waarop de gemeente statushouders toeleidt naar werk of andere vormen van participatie. Hoe gaat het met statushouders en taalverwerving? Kunnen statushouders hun weg naar de arbeidsmarkt vinden, wat zijn belemmeringen en hoe kan de gemeente (Werkkracht) helpen om deze belemmeringen weg te nemen?

De werkgroep heeft in 2019 met enige regelmaat overleg gehad met Werkkracht.

Inkomen en schulden

Hoewel het werkloosheidscijfer in Ede relatief laag is, verkeert een aantal gezinnen in armoede en heeft te maken met schulden. Het is lastig en kost vaak jaren, om weer schuldenvrij te worden. De gemeente Ede kent gelukkig ruimhartige voorzieningen. De werkgroep denkt graag met de gemeente mee, ook over de manier waarop inwoners geïnformeerd worden over mogelijke tegemoetkomingen en hulp om schulden te saneren. Bij de dienstverlening van de gemeente is duidelijke en begrijpelijke communicatie en goede bereikbaarheid van groot belang.

Handhaving bijstandsfraude

Over dit onderwerp heeft de werkgroep een advies voorbereid, dat door de ASDE is uitgebracht. Ook hier is van groot belang, dat inwoners tijdig, goed en volledig geïnformeerd worden in heldere, laagdrempelige taal en dat de gemeente bij sanctioneren uitgaat van doelmatigheid en individueel maatwerk.

De werkgroep heeft in 2019 regelmatig overleg gehad met verantwoordelijke ambtenaren van de afdelingen IBS en communicatie, hierbij is een leidinggevende van Werkkracht aanwezig. Cosbo neemt ook deel aan dit overleg.

9.4. Werkgroep transformatie

De Werkgroep Transformatie (in eerste instantie 'werkgroep ombuigingen') is in april 2019 van start gegaan.

Sinds de decentralisatie in 2015 zijn de kosten voor uitgaven binnen het sociaal domein (met name voor jeugdzorg) opgelopen, dit heeft geleid tot grote tekorten bij de gemeente. De gemeenteraad heeft besloten dat deze tekorten teruggebracht moeten worden tot de daarvoor beschikbare financiën van het sociale domein. Dat betekent dat de gemeente moet bezuinigen op het sociaal domein, wat veel gevolgen voor de inwoners heeft. De ASDE heeft in een advies zijn zorgen over geuit, met name waar het kwetsbare burgers betreft.

De ambtenaren die met deze omslag belast zijn, hebben de ASDE begin 2019 gevraagd mee te denken, als klankbord te fungeren en lopende het proces ook te adviseren. Het doel is te komen tot een sluitende gemeentelijke begroting binnen het sociaal domein, waarbij de nadelige effecten voor de inwoners tot een minimum beperkt worden. De werkgroep Transformatie is een 'interne' werkgroep, er is alleen overleg met de beleidsambtenaren van de gemeente. Voorafgaand aan concrete bezuinigingsvoorstellen heeft de gemeente 'leidende principes' benoemd. De ASDE heeft over deze 'leidende principes' ook advies uitgebracht.

Vervolgens heeft de ASDE steeds kritisch maar ook constructief meegedacht en geadviseerd over de voorgestelde maatregelen, met daarbij voortdurend en vooral de inwoners die het meest afhankelijk zijn van gemeentelijke hulp en/of

ondersteuning voor ogen. Deze inwoners moeten wat betreft de ASDE zoveel mogelijk ontzien worden. De werkgroep heeft ook tips en adviezen gegeven over inwoners en/of organisaties die relevante informatie kunnen geven over de effecten van bepaalde voorstellen.

Lopende het proces is steeds duidelijker geworden, dat het om meer gaat dan alleen bezuinigen, daarom is gekozen voor de term 'transformatie'. Onder deze noemer gaat de werkgroep in 2020 verder.

De werkgroep heeft een tijdelijk karakter, omdat de invoering van de maatregelen op enig moment zijn vastgesteld.

9.5. Werkgroep cliëntervaringsonderzoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek 'Op waarde geschat' in 2018 is er door de ASDE met regelmaat gevraagd om een periodiek cliënttevredenheidsonderzoek. De gemeente Ede heeft een dergelijk onderzoek opgestart en dit onderzoek is in 2019 drie keer (door een externe partij) uitgevoerd. Daarbij zijn verschillende aspecten van het sociaal domein aan de orde gekomen en inwoners zijn bevraagd over de dienstverlening van de gemeente. De werkgroep heeft vanaf de opzet van het onderzoek meegedacht over de inrichting ervan en mogen adviseren over de wijze van bevragen, de thema's en de manier waarop inwoners bereikt konden worden. Ook bij de duiding van de resultaten van de drie onderzoeken en de uiteindelijke samenvatting is de ASDE betrokken.

10. Financieel jaarverslag 2019

	Begroot		Werkelijk	
	inkomsten	uitgaven	inkomsten	uitgaven
Budget ASDE	€ 34.000,-		€ 34.000,-	
Presentiegelden				€ 17.623,39
Representatie en communicatie				€ 1.895,10
Huurkosten				€ 200,00
Overige goederen en diensten				€ 544,27
Contr/abbon/boeken/lidm				€ 937,50
Totaal uitgaven			€ 21.200,26	€ 21.200,26
Saldo				€ 12.799,74

Het positieve saldo is teruggevloeid naar de algemene reserve van de gemeente. Dat er budget over is, is mede te verklaren doordat de adviesraad in 2019 niet altijd compleet was (minder presentiegeld). Daarnaast heeft de adviesraad veel tijd gestoken in het voeren van netwerkgesprekken waardoor er minder tijd was voor opleiding (en daar dus geld onbesteed is gebleven).